

ço és, *corrompiment* del àer, e menacen trabucances, ço és, derrocament de cases», doc. de 1322 de la Mostassafía de València (18). *Corromput* [Llull]: «com lo Leó hac demanat al Pahó què poria menjar, e lo Pahó hac dit al Leó que no s' sabia, mas que sentia que lo Bou devia morir en breu de temps, segons que son mal alèn *corromput* significava, lo Leó hac en volentat de menjar lo Bou», Llull (*Merav.*, Ag 1, 241) *Corrompina Corrot*

Com s'ha explicat extensament a l'article CORRUI-
XES (II, 974-976), el grup romànic format per l'it.
c(or)rucciato, -are, 'irritat, irat, -ar', fr. *courroucé*, -cer
i cast. ant. *corroçado* id, sembla provenir d'un ll. vg
*CORRUPTIARE, -ATU (parasintètic de COR RUPTUM
'cor destrossat', més aviat que de CORRUMPERE), cf.
DCEC/DECH II, 708; també deixà alguna descendèn-
cia antiquada, en cat. o en el nostre mossàrab, d'on
prové el val *corruixes* (alterat en el seu sentit per infl
de *córrer*); el cat ant. *corruçat* es troba sobretot en
textos adaptats de l'italià, o en valencians (II, 975a46,
cf. a2, a40-54). «Tofano --- *corrusat*, li comensà a dir
vilanies», «ab veu suau, sens mostrar-se gens *corru-
çat*», «los germans de la dona, malament *corrusats* ---»,
«yo só *corrusat* contra vós», *Decam* VII, § 4, 399 11f;
VIII, § 7, 467 10f.; VII, § 8, 419 5; VIII, § 10, 501 15f:
sempre traduint *crucciato*, -ati, de l'original boccac-
cesc, com a verb reflexiu: «A, mesquina! quant aquí
asò hoyt, quasi dolent-me e suspirant, *corrosant-me*,
li diguí: ---E doncs, si tu ho sabs, per què u dema-
nes?», *Fiameta* (ed. gòtica, § 15, 29). Com que la for-
ma *crucciato*, -are, amb *cr-* és constant encara en Boc-
caccio, i no s'explica com a prolongació de CORR- en
fonètica romànica, sembla caldria admetre que en ita-
lià hi hagué creuament i confluència amb el ll CRÜ-
CIARE 'torturar'.

MOTS SAVIS: *Corrupte Corruptela* [Lacav.]: ll. *cor-
ruptela* [id], «com allò [l'intent de pervertir algunes
arts] ha estat fugint de les regles y preceptes que ls
inventors y comú posaren, no es diuen adelantaments
sinó *corrupteles*», Carles Ros (*AdagesR* 1736, p. 36)
Corruptible [Lacav.]; també s'assajà *corrompable*;
corruptibilitat Corruptiu Corruptor [DTo 1647].
Corruptió [Llull], ll. *corruptio*, -onis «Tu est bé su-
birà cor tot altre bé defall de poder --- e és enclinat
a *corropció* per sa natura», *Art de Contempl* del
Blanq (NCl III, 115.10); un altre ex. del mall Fc.
Prats, a 1487 (J.MBover, *BiEscrBal* II, 157.28.5) ci-
tem a *immune* (MUNICIÓ).

Derrompre, *desr-*, rar en cat. Per tant *derrota* i *der-
rotar* s'han de considerar antics manlleus del fr. ant
desroter 'desbandar, dispersar' [Ss XII-XVI] i *déroute*
'desbandada' [1541], que són derivats del fr. ant *des-
rompre*. En català a penes es troben abans del Lacav,
si bé veig un cas isolat de *derrota* 'desbandada, des-
ori' en el S XIV «sta ordonat que totes les galees e
altres lenys se tiren de fora, e, en pena del cap, que
negun no gos recuyllir roba ni presonen en aquela saó,
cor si --- gent venia de fora mentre les batayles se da-
rien, molta vil gent, per poder-se recúyler, metrien en
derota la ost, e seria sobregran perill» c. 1309, en un

pla d'atac a la ciutat d'Almeria, a base els templers ca-
talans de Llorca (Finkę, *Acta Ar* III, 217), no sabem
si redactat per algun templer (a qui escauria aquest
francesisme primerenc), si bé no és inversemblant que
fos almenys inspirat per Llull. Els cast. *derrota*
[1735] i *derrotar* [1683] són també francesismes.

Per a tot el grup cf DECH v, 62b1-14. A la zona
fronterera de l'arag. està en ús *derrotat* 'derruit'. «La
Borja és un mas *derrotat*» Bel (1961); «a l'ermita todo
está *derrotao*» Aguilaniu (1965); també el DBal. por-
ta «*derrotat*: arruinado» sense documentar *Derrotista*
[en diaris de c 1916], calc del fr. *défaitiste*, que per
la seva banda ho fou del rus *poraženets* id, creat en
aquells anys, deriv de *poraženie* 'derrota'; *derrotisme*
Derrot, *derrotina*, *derrotier* *Disrupció*, *durr-*, *dirromp-*
piment

Erupció [Lab 1840], «projecció de matèries per la
boca d'un volcà», Fontserè, *CiFiNat*, p. 243 i lèxic:
pres del ll *eruptio*, -onis, deriv. de *erumpere* 'precipi-
tar-se a fora'; *eruptiu*

Interrompre [DTo 1647], i abans algun cop *enter-
rompre* [id], pres del ll *interrumpere* id; «Atlants,
ay de vosaltres! --- / *l'interromp* un tità, de la natu-
ra esguerro, / que guerro y d'estràfeta figura 's veu
entrar, / y esblanquehit, com mort que fuig de son
enterro, / del temple per les tombes son crit fa res-
sonar», *Ail* III, 24a *Interrupció* [Lacav], *interromp-*
iment *Interruptor* *Ininterromput*, -udament [Labèrnia].
Irrompible

Irrupció [Lacav], pres del ll *irruptio*, -onis, deri-
vat de *irrumper* 'fer irrupció en un lloc'; *irrompre*,
s'havia dit *rompre en un lloc* (V. supra). *Perrompre*
Prorrompre [Belv.], calc del ll *prorumpere* id.

CPT: +A *romp-centura* 'fins a rebenatar de fart':

35 «¿Con, doncs, te penses que N. Sr. Déu aça per ac-
ceptable lo dejuni d'aquell qui s'farta e refarta a *romp-*
centura, scientment, perquè no aça fam, puys beu al
vespre, mentre que pot? --- Cert a aytal dejuni no s'in-
clina N. Sr », Eiximenis (*Ll de les Dones*, 323 19).

40 *Romp-roca*, -ques *Rompecotxe* < cast *rompecoche*

1 Potser n'hi hagué alguna anticipació esporàdica:
«lo liuraren a Pons Pilat --- e aquell féu-lo açotar
tant règement, que l'cuyro preciods de son cors tot
era *romput* e esquinsat ---», *Doctrina Pueril* (NCl,
55.47 = ed. Glí, p 23), on per raons reverencials
pogué Llull fugir de l'homonímia amb *rot* ERUCTUS;
tanmateix tinguem present que per la funció edu-
cativa de l'obra aviat se'n multiplicaren les còpies,
no sempre escrupoloses amb el llenguatge de Llull
(notem la forma *cuyro*, que no sembla lullhana, i hi
ha *cuyr* en el text d'Obrador), i també fugint de
rot de còll (supra)

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS
35 *rompre en*, *rot*, *rot de còll*, *romput*, *rompuda* subst,
rota subst. 'artiga', 'derrota', 'ruta', *rompedís*, *rompe-*
dissa, *rompedor*, *rompedura*, *rompent*, *rompiment*,
rompissar, *rompissada*, *rompe*, *rompuda* (vegeu supra),
rompudaire, *Rotana*, *roter*, *desarrotrat*, *rotam*, *rotar*,
40 *ruta*, *rota* 'ruta', *rutina*, *rutinari*, *rutinarisme*, *rutiner*,